

การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2

Developing of Training Programs for Protecting the Sexual Risk Behavior of Students in Matthayomsuksa 2

บุษราภรณ์ พันธุ์เลิศเมธี¹ และสมบัติ ท้ายเรือคำ²

Butsaraporn Punlerdmetee¹ and Assoc. Prof. Dr. Sombat Tayraukham²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
15/07/2019	15/02/2019	05/03/2019	04/07/2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบผลของการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม โดยมีผู้ฝึกอบรมจำนวน 30 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 17 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โปรแกรมการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และแบบวัดการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.348 – 0.899 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.959 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One - way Repeated Measure MANOVA) ผลการวิจัยพบว่า (1) โปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการประเมินโครงสร้างโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และ (2) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หลังการใช้โปรแกรม (Post-test) และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow) มีคะแนนความเสี่ยงพฤติกรรมทางเพศต่ำกว่าก่อนการใช้โปรแกรม (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : โปรแกรมฝึกอบรม, การป้องกัน, พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

¹ นิสิตสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม E-mail : nacenka_402@hotmail.com
Students of Research and Educational Evaluation Program, Mahasarakham University

² อาจารย์ประจำ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, Email : sombat.t@msu.ac.th
Lecturer of Research and Educational Evaluation Department, Maha Sarakham University

Abstract

The purposes of this study were to 1) develop and test the program for protection sexual risk behavior of students in Matthayomsuksa 2. 2) study the result of the program for secondary school students. The samples of this study were 30 students studying in Matthayomsuksa 2 of Prajacksilapakarn School in the semester 2 of the academic year 2561. They were selected though cluster-random sampling method. They had joined the trainings for 17 times. The research instruments used in the study were the program for protection sexual risk behavior of students in secondary school and the test of protection sexual risk behavior of students in secondary school containing 40 questions. The test has scale with discriminating power ranging 0.348 - 0.899 and a reliability of 0.959. The statistics used for analyzing the collected data were mean, standard deviation, and One-way repeated measure MANOVA. The study showed that (1) The researcher has developed the program for protection sexual risk behavior of students in secondary school. The program was evaluated by the five experts, and its quality (IOC) was at best level. And (2) The students who had joined the training and the follow-up program had the post-test score lower than the pre-test at the 0.01 level of significance.

Keyword : Training Programs, Protection, Sexual Risk Behavior

บทนำ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและความคิด ทำให้อยากรู้ อยากเห็น ชอบความตื่นเต้นท้าทาย อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย บางครั้งอาจมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับตนเอง ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ประกอบอารมณ์ที่อ่อนไหวง่ายและประสบการณ์ยังน้อย ทำให้วัยรุ่นอาจมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อปัญหาต่าง ๆ ได้ง่าย (Sirilak Bunchasak. 2009 : 11) การเข้าสู่วัยรุ่น อยู่ในช่วงอายุ 12-15 ปี เป็นช่วงต่อของวัยเด็กและผู้ใหญ่ เป็นวิกฤตช่วงหนึ่งของชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะต้นของวัยจะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายเกิดขึ้น วัยรุ่นในช่วงนี้จะเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างเต็มที่และรวดเร็วมาก วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงมากเนื่องจากต้องการความสนุกสนาน ตื่นเต้น ท้าทาย อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ต้องการเป็นที่ยอมรับของตนเอง มีอารมณ์ทางเพศมากขึ้น แต่ขาดสติยังคิด ไตร่ตรอง และการควบคุมตนเอง พฤติกรรมเสี่ยง คือ การกระทำที่นำมาหรือเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินชีวิต ทำให้ร่างกายเป็นอันตราย ขาดโอกาสในการพัฒนาตามปกติ ประเภทของพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น เช่น พฤติกรรมเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ พฤติกรรมความ

รุนแรง ภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตาย การใช้ยาเสพติด พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Panom Katumarn. 2018 : เว็บบไซต์) ประกอบกับสภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์ ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และด้านเทคโนโลยี อีกทั้งในด้านสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้วัยรุ่นเป็นกลุ่มวัยที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อันเกิดจากการกระตุ้นของฮอร์โมนเพศทำให้มีความรู้สึกทางเพศสนใจเพศตรงข้าม เกิดความรักระหว่างเพศ นำไปสู่การอยากรู้ อยากเห็น ทำให้วัยรุ่นมีความอยากรู้อยากทดลองทางเพศ และมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ (Natnapa Promma. 2013 : 158)

ในปัจจุบันพบว่าวัยรุ่นเกิดปัญหาทางเพศขึ้นมาก เนื่องจากสภาพสังคมสิ่งแวดล้อม มีการกระตุ้นช่วยในเรื่องเพศอย่างมาก วัยรุ่นส่วนใหญ่ จะได้ข้อมูลจากสื่อที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่เป็นปัญหา ดังนี้ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง การมีเพื่อนต่างเพศอย่างไม่เหมาะสมในวัยเรียน การมีเพศสัมพันธ์กันภายในวัยรุ่น การตั้งครภภในวัยรุ่น การทำแท้ง การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศ การเกิดโรคติดต่อจากเพศสัมพันธ์ การแต่งงานในวัยรุ่น การมีบุตรในวัยรุ่น การมีปัญหาคอรัวในวัยรุ่น การมีเพศสัมพันธ์ในช่วงวัยรุ่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพราะ ยังไม่พร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่อายุน้อยและอยู่ในวัยเรียน มีมากขึ้น โดยที่การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก วัยรุ่นหญิงมักมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คาดคิดมาก่อน ซึ่งมี 2 ลักษณะคือ เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกชอบและความสัมพันธ์ที่คำนึงถึงเรื่องเงินเป็นหลัก (Department of Mental Health, Ministry of Public Health. 2004 : 24)

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยจึงได้พัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เพื่อให้นักเรียนได้รับมือ กับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและช่วยให้เข้าใจถึงปัญหาการเกิดความเสี่ยงพฤติกรรมทางเพศ และพฤติกรรมป้องกันการใช้เพศสัมพันธ์ เพื่อพร้อมยอมรับข้อผิดพลาด รู้จักจุดเด่นจุดด้อย ปรับปรุงแก้ไขและสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายชีวิตของตนเอง ที่ตั้งไว้ อีกทั้งจะช่วยลดปัญหา ลดผลกระทบและช่วยป้องกันพฤติกรรมจากความเสี่ยงพฤติกรรมทางเพศได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง ทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี ก่อน-หลังการใช้โปรแกรมฝึกอบรมและหลังการใช้โปรแกรม 2 สัปดาห์

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหลังการใช้โปรแกรมฝึกอบรมมีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำกว่าก่อนการใช้โปรแกรมฝึกอบรม

ระเบียบวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จำนวน 426 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีตัวแปร คือ การขาดการควบคุมตนเอง การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง การบริโภคสื่อที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ และสัมพันธภาพเชิงลบในครอบครัว

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2561 ถึงเดือน ธันวาคม 2561

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด คือ

1. การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาและกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

1.2 จัดทำการสร้างโปรแกรมฝึกอบรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและนิยามศัพท์เฉพาะ การวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 17 ชุด ดังนี้ 1) ปฐมนิเทศ 2) รู้จักฉัน รู้จักเธอ 3) เสี่ยง ไม่เสี่ยง เต็มใจรู้ 4) ฉันทเลือกได้ 5) รู้ทัน ฉันทไม่กลัว 6) ไม่ยอม 7) ชั้นไหน หยุดใจไว้ให้เธอ 8) กล้าคิด 9) เชื่อมมั่น 10) สื่อดีได้สื่อร้ายเสีย 11) อย่าทำร้ายฉัน 12) แบบไหนดี 13) ฉลาดคิด ฉลาดเลือก 14) รักกันไว้ก่อน 15) คนข้างหลัง 16) ทบทวน จดจำ นำไปใช้ 17) ปัจฉิมนิเทศ

1.3 สร้างโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันเสียงพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จำนวน 17 ชุด เสนอให้ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา ความครบถ้วนของเนื้อหา รูปแบบและการใช้ภาษา นำโปรแกรมมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

1.4 นำโปรแกรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความครอบคลุมของเนื้อหาที่จะทำการวัด โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

1.5 นำโปรแกรมฝึกอบรมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านความเหมาะสมของกิจกรรม ขั้นตอนดำเนินการทดลอง และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.6 นำโปรแกรมฝึกอบรมที่ผ่านการทดลองใช้ (Try-out) ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.7 จัดทำโปรแกรมฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร จำนวน 30 คน

2. สร้างแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 สร้างแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยพิจารณาความครบถ้วนของเนื้อหาและการใช้ภาษา ซึ่งแบบวัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบวัดการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นลักษณะแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 40 ข้อ โดยการแปลความหมายคะแนนของแบบวัดการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2.3 นำแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำชี้แนะพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ

2.5 รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดและนิยามศัพท์เฉพาะ

2.6 นำแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปทดลองใช้ (Try-out) เก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจำศีลปาศคาร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนประจำศีลปาศคาร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และคัดเลือกข้อคำถาม ด้วยวิธีการ Item-total correlation โดยใช้สถิติหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

2.7 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach

2.8 จัดพิมพ์แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ทดลองโดยทำการวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 กับกลุ่มเป้าหมาย ครั้งแรกก่อนการร่วมกิจกรรม (Pretest) และวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศครั้งที่สอง จากการเข้าร่วมกิจกรรม (Posttest) โดยมีการเว้นระยะเป็นเวลา 2 สัปดาห์ แล้วทำการวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนซ้ำอีกครั้ง (Follow Up) การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ในการใช้การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 17 ชั่วโมง มีลำดับขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายตอบแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำมาเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มเป้าหมายเข้ารับการฝึกอบรมตามกิจกรรม ในโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยออกแบบ เป็นเวลา 17 ชั่วโมง ระยะเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง โดยดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมอย่างเป็นลำดับขั้นตอนและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยบันทึกในแบบบันทึกและแบบประเมินทุกครั้ง เพื่อเป็นการประเมินกิจกรรม

3. ขั้นหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับ การฝึกอบรมดำเนินการทำแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำมาเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest) หลังจากการดำเนินกิจกรรมการอบรมโปรแกรมฝึกเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 เป็นที่เรียบร้อย

4. ขั้นทำการวัดซ้ำ ผู้วิจัยเว้นระยะเวลา 2 สัปดาห์หลังจากที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำการตอบแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 (Posttest) แล้วให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนฉบับเดิม เพื่อเป็นการวัดซ้ำ (Follow Up)

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

จากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามวัน เวลาที่ได้กำหนด และผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดหัวข้อในการวิเคราะห์ ตามลำดับดังนี้

1. การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรม เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกและการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนการใช้โปรแกรมฝึกและหลังจากที่ได้ใช้โปรแกรมฝึกไปแล้ว 2 สัปดาห์ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) คะแนนหลังการทดลอง (Posttest) และคะแนนวัดซ้ำ (Follow Up) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบวัดซ้ำ (One-way repeated measure MANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมด้วยโปรแกรมฝึกเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน (pre-test) โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.871 หลังจากให้นักเรียนได้รับการฝึกด้วยโปรแกรมแล้วทำให้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.879 และหลังใช้โปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow) หลังจากให้นักเรียนได้รับการฝึกด้วยโปรแกรมแล้วทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.951

สรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคาร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ลดลงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ลดลง

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน ก่อน-หลัง การใช้โปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ โดยใช้สถิติ One - way Repeated Measure MANOVA

ตาราง 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน ก่อน-หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์

ตัวแปร	สถิติทดสอบ	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	Pillai's trace	.940	31.4	10	20	.000
	Wilks' lambda	.060	31.4	10	20	.000

จากตาราง1 พบว่า การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน ก่อน-หลังการใช้โปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

การสรุปผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า (1) โปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการประเมินโครงสร้างโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านพบว่า ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และ (2) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หลังการใช้โปรแกรม (Post-test) และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow) มีคะแนนความเสี่ยงพฤติกรรมทางเพศต่ำกว่าก่อนการใช้โปรแกรม (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน สามารถทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หลังการใช้โปรแกรมและหลังการใช้โปรแกรม 2 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สอดคล้องกับ Wilai Khoonkham (2010 : 164-175) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2552 จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบและแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ส่วน มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง.79 –.92 สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และใช้สถิติการวิเคราะห์ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) และค่าน้ำหนักความสำคัญของตัว

พยากรณ์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยด้านชีวสังคม ตัวแปร รายได้ของนักเรียนเฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยนำ ตัวแปร ทศนคติต่อเรื่องเพศ และการตระหนักรู้ตนเองในเรื่องเพศ ปัจจัยเอื้อ ตัวแปรกลุ่มเพื่อนที่คบ และการเข้าถึงสื่อเรื่องเพศ ปัจจัยเสริม ตัวแปร การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศ ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ เพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน ระดับผลการเรียน 3.01 – 3.50 ทศนคติต่อเรื่องเพศ อาศัยอยู่กับญาติ ระดับผลการเรียน 2.51 – 3.00 การเข้าถึงสื่อเรื่องเพศ การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศของครอบครัว และอาศัยอยู่กับพ่อและแม่และสอดคล้องกับ Bandura (1986 : 18-22) ได้เสนอวิธีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาไว้คือ การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) กระบวนการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมโดยการสังเกตจากตัวแบบนั้น แบ่งได้เป็น 4 กระบวนการ คือ กระบวนการตั้งใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการจูงใจ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ที่เป็นตัวแบบภาพหรือเสียง ที่ผ่านสื่อต่าง ๆ คือ วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ มาศึกษาเพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน มีคะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Post-test) และคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow) ต่ำกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย จากการตรวจสอบเอกสารและการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน พบว่านักเรียนมีการรับรู้สูงขึ้นและเห็นความสำคัญของป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเองมาก จึงน่าจะเป็นไปได้ว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศครั้งนี้สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมในโปรแกรมฝึกแต่ละกิจกรรมประกอบด้วยเทคนิคที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่ม เกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติและขณะที่นักเรียนกำลังทำกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยคอยดูแลและกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก อีกทั้งยังคอยกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความเข้าใจและร่วมกิจกรรมได้อย่างสนุกสนาน เข้าร่วมกิจกรรมโปรแกรมฝึกเกิดการเรียนรู้ มีความซาบซึ้งและมีความพึงพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเอง อีกทั้งยังเป็นการนำเอาประสบการณ์ มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในกลุ่ม นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมและเนื้อหาในกิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

จากขั้นตอนที่ปฏิบัติในกิจกรรมแต่ละกิจกรรมตามที่ได้กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่ามีผลทำให้นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมเกิดการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ส่งผลให้หลังการเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนนั้น นักเรียนมีการรับรู้ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของ

นักเรียนสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ Jetnipit Sommart (2007) ได้ทำการศึกษาการสร้างเสริมทักษะชีวิตร่วมกับกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ต่อพฤติกรรม การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนแห่งหนึ่งอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของการประยุกต์ใช้กระบวนการสร้างเสริมทักษะชีวิตร่วมกับกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการอบรมจำนวน 4 วัน ประกอบด้วยกิจกรรม การบรรยาย การเล่นเกม การประชุมกลุ่มระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ และการฝึกทักษะผลการวิจัย พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ทักษะชีวิตและพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกว่าก่อนการทดลองทุกด้าน กลุ่มเปรียบเทียบคะแนนเฉลยระหว่างกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ทักษะชีวิต และพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบในทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำเอาผลวิจัยไปใช้

1.1 นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เคยเข้าร่วมรับโปรแกรมในลักษณะนี้ ในระยะเวลาแรก ๆ นักเรียนจะไม่ค่อยกล้าแสดงออกและยังไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรม ผู้วิจัยจึงต้องสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ เช่น การจัดกิจกรรมเล่นเกม เพื่อให้นักเรียนได้คลายเครียด

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างความรู้ทัศนคติ และทักษะที่จำเป็นในวัยรุ่นวัยรุ่น เช่นทักษะการปฏิเสธและพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมโดยให้สถาบันครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

1.3 บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรเอาใจใส่ในการคบเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น โดยเฉพาะหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและควรมีการเฝ้าระวังติดตามพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไปควรมีการพัฒนาโปรแกรมที่สามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ได้ เช่นนักเรียนในระดับประถมศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับปริญญาตรีเนื่องจากโปรแกรมนี้สามารถใช้แก้ปัญหาได้จริงแต่ในงานวิจัยครั้งนี้เน้นที่การแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่านั้น

2.2 นำข้อมูลการวิจัยไปกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติในการดูแลป้องกันเด็กและเยาวชน ทั้งในส่วนของการบริหารระดับท้องถิ่น สถานศึกษา และหาระดับความเหมาะสมของรูปแบบการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action : A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall
- Department of Mental Health, Ministry of Public Health. (2004). *Report of the Situation Review of Adolescent Sexual Behavior : Strengthening life skills and counseling*. Bangkok : Department of Mental Health, Ministry of Public Health. [In Thai].
- Jetnipit Sommart (2007). *The effectiveness of a life skills promotion program with participatory learning processes effected to Sexual Protection Behavior of a Junior high school students, Mueng, Khonkean Province* . Khonkaen University. [In Thai].
- Natnapa Promma. (2013). “Factors predict intentions to have premarital sexual amongst freshman college male students” *Naresuan Prayoa Journal*, 6 (2) May-August, 2013. [In Thai].
- Panom Katumarn. (2018). *Risk-taking Behaviors in Adolescence*. [Online]. [https : //www.psyclin.co.th/new_page_78.htm](https://www.psyclin.co.th/new_page_78.htm). [In Thai].
- Sirilak Bunchasak. (2009). *Application of participatory learning programs to promote the intention of having proper sexual behavior of Mathayomsuksa 3 students in Nong Khai Municipality Nong Khai Province*. Master of Public Health Thesis (Health System Management) Mahasarakham University. [In Thai].
- Wilai Khoonkham. (2010). “Factors Affecting Sexual Behavior Mattayomsuksa of 2 Student, Ubon Ratchathani Province” *Journal of Graduate School, Pitchayatat*, 5 (1) : January-June 2010). p. 164-175. [In Thai].

